

Handläggare
Elizabeth Castaneda Lindahl
Telefon: 08-50835569

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 23 april 2024

Feriejobb för yngre åldrar

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens utredning.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att ge arbetsmarknadsförvaltningen i uppdrag att genomföra pilotverksamhet enligt förslag.

Sammanfattning

I Stockholms stads budget för 2024 har arbetsmarknadsnämnden fått i uppdrag att tillsammans med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna att erbjuda feriejobb till yngre åldrar. Feriejobben ska särskilt rikta sig till unga med sociala behov. Utifrån utredningen övervägs även en pilotverksamhet.

Arbetsmarknadsnämnden har genomfört följande aktiviteter inom ramen för utredningen:

Omvärldsanalys: Kontakt med andra kommuner (Uppsala, Helsingborg, Göteborg) som erbjuder feriejobb eller skollovspraktik för unga mellan 13 och 15 år.

Arbetsrättsliga förutsättningar: Analys av möjligheten att anställa unga i åldrarna 13-15 år.

Barnperspektiv: Inhämtning av synpunkter och beaktande av aspekter utifrån barnperspektivet.

Möten och workshops: Med chefer och medarbetare inom socialtjänst och feriejobb från olika stadsdelsnämnder.

Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer att det finns förutsättningar och intresse i staden för ett pilotprojekt med feriejobb för yngre åldrar. Pilotprojektet bör genomföras med ett begränsat antal ungdomar i åldrarna 14-15 år från stadsdelarna Järva och Enskede-Årsta-Vantör. Genom att starta i mindre skala kan insatsen utvecklas kvalitativt, skapa meningsfull sysselsättning samt ge nya erfarenheter och lärdomar från arbetslivet. Detta kan bidra till att förebygga social utsatthet och främja inkludering i samhället. För att säkerställa en positiv upplevelse för både ungdomarna och arbetsgivarna behöver flera utvecklingsområden ingå i pilotprojektet:

- Kompetensutveckling i riskbedömning på arbetsplatser för unga i yngre åldrar.
- Särskild handledarutbildning.
- Socialtjänstens rekrytering till feriejobb och planering av eventuella stödinsatser.

Genomförandet av pilotprojektet föreslås inledas under 2024 genom att arbetsmoment utformas, kompetensutvecklingsinsatser planeras och arbetsplatser identifieras. Ungdomar bedöms kunna anställas under sommarlovet 2025, då kollektivavtal med Kommunal förväntas vara på plats. Pilotprojektet planeras utvärderas under hösten 2025. En arbetsgrupp bestående av representanter från arbetsmarknadsförvaltningen, socialförvaltningen samt för feriejobb och socialtjänst från medverkande stadsdelsförvaltningar arbetar med planering och innehåll av projektets genomförande- och utvärderingsfas.

Ärendet

I Stockholms stads budget för 2024 får arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att utreda förutsättningarna för att med förstärkt handledarskap erbjuda feriejobb till yngre åldrar i samarbete med stadsdelsnämnderna. Vidare anges att feriejobb för yngre åldrar särskilt ska rikta sig till unga med sociala behov, där feriejobbet bedöms kunna komplettera eventuella övriga insatser som ungdomen tar del av. Med utgångspunkt från utredningen ska nämnden även pröva om det ska genomföras en pilotverksamhet under året. Ärendet beskriver de aktiviteter som genomförts inom ramen för utredningen om feriejobb för yngre åldrar samt redovisar utredningsresultat.

Ärendet återger förutsättningar för och lämnar förslag till genomförande av pilotverksamhet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben vid arbetsmarknadsförvaltningen.

Arbetsmarknadsförvaltningens utredning och förslag

Utredning

De aktiviteter som genomförts i utredningen är följande

- Omvärldsanalys, där arbetsmarknadsförvaltningen har varit i kontakt med tre andra kommuner (Uppsala, Helsingborg och Göteborg) som erbjuder feriejobb eller skollovspraktik för unga mellan 13 och 15 år.
- Arbetsrättslig analys, arbetsrättsliga förutsättningar för att anställa unga i åldern 13-15 år som har tagits fram av personalstrategiska avdelningen vid stadsledningskontoret.
- Barnperspektivet, inhämtning av synpunkter och beaktande av aspekter utifrån barnperspektivet.

- Andra förvaltningars synpunkter, möten och workshops med chefer och medarbetare inom socialtjänst och feriejobb från Järva och Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltningar. Synpunkter har även inhämtats från socialförvaltningen och stadsledningskontoret.

Omvärldsanalys

De kommuner som förvaltningen har haft kontakt har liknande målgrupper men delvis olika tillvägagångssätt när det gäller anmälan till feriejobb, placeringar och stödinsatser. I samtliga fall ska ungdomarna inte ersätta ordinarie personal utan arbetsuppgifterna som de unga utför vara kvalitetshöjande.

- Helsingborg erbjuder skollovspraktik för unga 13-15 år som är folkbokförda i staden. Skollovspraktiken är begränsad till totalt 15 timmar under en veckas tid, uppdelat på 1,5 timmar arbete och 1,5 timmar arbetsmarknadskunskap per dag. Ungdomarna arbetar med utomhusskötsel i arbetslag i parker. Arbetsmarknadsförvaltningen i Helsingborgs stad ansvarar för praktiken och anställer handledare som arbetar specifikt med handledning och utbildning i arbetsmarknadskunskap.
- I Göteborg riktar sig feriejobben till unga i årskurs 8 som bor i utsatta områden. Ungdomarna matchas till arbete inom de kommunala verksamheterna och arbetstider och upplägg är de samma som för unga mellan 16-19 år. Inga särskilda handledare anställs.
- I Uppsala riktar sig feriejobben till unga i årskurs 7 och 8 som har kontakt med ungdomsjouren, då syftet med insatsen är att förebygga social utsatthet. Ungdomarna anställs för arbete inom de kommunala verksamheterna. Inga särskilda handledare anställs för att handleda målgruppen men insatsen bygger på en samverkan mellan socialtjänst och feriejobbshandläggare. En coach från ungdomsjouren ansvarar för att ha ett förmöte med arbetsplatsen och deltagaren, samt för eventuell vidare kontakt och uppföljning vid behov under feriearbetets gång.

Helsingborgs stad är den kommun som erbjuder flest platser 360 under sommaren 2023, medan Göteborg erbjuder 200 platser under sommaren och Uppsala 100 platser fördelade under sportlov, sommarlov och höstlov. I Göteborg och Helsingborg kan unga i målgrupperna själva anmäla sitt intresse för att delta i insatsen. I Uppsala sker däremot ingen öppen ansökan, utan ungdomsjouren identifierar ungdomar i målgruppen och informerar dem om möjligheten till feriejobb.

En tydlig ansvarsfördelning mellan alla inblandade runt ungdomarna och en nära kontakt med arbetsplatser och handledare lyfts som viktiga framgångsfaktorer i arbetet med feriejobb för yngre ungdomar. Uppsala kommun har goda erfarenheter både från ungdomarna och arbetsplatserna. Ytterligare en synpunkt som togs upp av Uppsala var att inte placera ungdomar i grupper utan högst en eller två ungdomar per arbetsplats.

Analys av arbetsrättsliga förutsättningar

I Arbetsmiljöverkets föreskrifter gällande minderårigas arbetsmiljö (AFS 2012:3) finns särskilda regler kring arbetet gällande arbetsuppgifter för minderåriga. Föreskrifterna omfattar yngre barn (under 13 år) äldre barn (13-15 år) och ungdomar (minst 16 år). För utredningen är det som lagstiftaren benämner äldre barn det som reglerar under vilka förutsättningar unga mellan 13-15 år får arbeta. När det gäller äldre barn har arbetsgivaren ett mer omfattande ansvar för att undersöka och riskbedöma arbetet som ska utföras jämfört med om arbetet utförs av ungdomar. För att göra riskbedömning krävs specifika kunskaper om lagstiftningen och kännedom om de arbetsuppgifter som individen planeras utföra. Riskbedömning ska göras både på övergripande nivå, där skyddsombuden på arbetsplatsen deltar och på individuell nivå med hänsyn till barnets individuella förutsättningar. Bedömningen ska dokumenteras skriftligt och bland annat ta hänsyn till mognadsgraden hos individen. Arbetsgivaren ska innan arbetet påbörjas vidta eventuella åtgärder som krävs enligt riskbedömningen, samt informera vårdnadshavare om såväl arbetsuppgifter och eventuella skyddsåtgärder som har tagits.

Äldre barn kan utföra merparten av de arbetsuppgifter som finns inom ramen för stadens feriejobb i de kommunala verksamheterna, dock behöver det finnas anpassad handledning och särskilt fokus på att eventuella risker i arbetsmiljön ska vara undanröjda.

Utbildningsinsatser kring riskbedömning av arbetsuppgifter för äldre barn kommer att behövas då kunskap om denna typ av riskbedömning saknas i staden.

Staden saknar idag kollektivavtal som omfattar äldre barn. Ett sådant behöver tecknas med fackförbundet Kommunal. Då det för närvarande pågår en avtalsrörelse där en huvudöverenskommelse med Kommunal förhandlas på riksnivå är bedömningen att ett kollektivavtal för äldre barn inte kan finnas på plats inför denna sommar.

Barnperspektivet

Barnperspektivet behöver beaktas i utformningen av feriejobb för äldre barn. För att främja barns rätt till självbestämmande och inflytande behöver det säkerställas att unga ges goda förutsättningar att vara delaktiga i planeringen av insatsen, bland annat genom att

anpassa kommunikation och information. Handläggare ska försäkra sig om att det äldre barnet har förstått informationen utifrån sin mognad och individuella förutsättningar.

Inför rekrytering och anställning ska det finnas rutiner och riktlinjer som beskriver arbetssätt och det äldre barnets möjligheter till inflytande, samt deras rättigheter och skyldigheter. Befintliga rutiner för feriejobbande ungdomar gällande till exempel orosanmälan och handledning på arbetsplatsen kommer att uppdateras för att särskilt beskriva tillvägagångssätt som gäller äldre barn.

Andra förvaltningars synpunkter

Synpunkter har inhämtats genom möten, workshop och genomläsning av underlag från stadsdelsförvaltningarna i Järva och Enskede-Årsta-Vantör samt stadsledningskontoret och socialförvaltningen. Från stadsdelsförvaltningarna lyftes behovet av tydliga och enhetliga rutiner för ett eventuellt pilotprojekt samt att säkerställa behovet av förstärkt handledning för målgruppen. Ytterligare en aspekt som togs upp är att satsningen innebär ökade krav på stadsdelsförvaltningarna att få fram arbetsplatser som kan anpassas och erbjuda meningsfulla arbetsuppgifter för målgruppen. Utvecklingsområden i en pilotsatsning blir även att säkerställa enhetliga bedömningar av deltagarnas individuella behov och förutsättningar och få till en fungerande samverkan med flera aktörer.

Från socialförvaltningen kom det in synpunkter om att inte enbart rikta in sig på unga med social problematik i form av normbrytande beteende (kriminalitet) och återfall i brott, utan utvidga målgruppen till att omfatta unga med andra former av social problematik exempelvis allvarliga brister i hemmiljön, psykosocial problematik. Därutöver även att säkerställa att feriejobben inte blir träffpunkt för unga med liknande problematik utan att ta fram många arbetsplatser där det kan göras individuella placeringar.

Samtliga involverade förvaltningar ställer sig positiva till att genomföra en pilot och såg fördelar med att testa insatsen i liten skala och utvärdera resultatet.

Förutsättningar och förslag gällande pilotprojekt

Arbetsmarknadsförvaltningens bedömning är att det finns förutsättningar och intresse i staden för ett pilotprojekt med feriejobb för äldre barn. Pilotprojektet bör genomföras med ett begränsat antal ungdomar. Genom ett genomförande i mindre skala kan insatsen utvecklas mer kvalitativt så att den skapar möjligheter till en meningsfull sysselsättning och nya erfarenheter och lärdomar från arbetslivet. Ett feriejobb kan ge äldre barn nya kontakter och

förebilder. Insatsen skulle härigenom kunna bidra till att förebygga social utsatthet och främja inkludering i samhället.

De stadsdelsförvaltningar som har tillfrågats om att delta i pilotprojektet bedömer att det kan finnas behov av denna form av insats för äldre barn med social problematik och ställer sig positiva till att medverka. Det finns fler utvecklingsområden som behöver ingå i ett pilotprojekt, bland annat kompetensutveckling i riskbedömning på arbetsplatser för äldre barn, handledning och anpassning av arbetsuppgifter, socialtjänstens rekrytering till feriejobb och planering av eventuella stödinsatser. Rutiner och riktlinjer behöver tas fram i syfte att säkerställa att ovan beskrivna områden tas om hand för att bidra till en positiv upplevelse för både de äldre barnen och arbetsgivare. Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår följande upplägg för pilotprojektet:

Målgrupp

Bedömningen är att äldre barn i åldersintervallet 14-15 år, folkbokförda i Järva eller Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltningar bör omfattas av ett pilotprojekt. Socialtjänsten i respektive stadsdelsförvaltning bedömer lämplighet och behov av feriejobb som en del av annat stöd för att bryta eller motverka social utsatthet i form av exempelvis normbrytande beteende, allvarliga brister i hemmiljön eller psykosocial problematik. Socialtjänsten beslutar om rekrytering. De äldre barnen (14-15 år) anställs för feriejobb av stadsförvaltningarna.

Antal deltagare

Cirka 10-15 deltagare per stadsdelsförvaltning (totalt 20-30 deltagare).

Insatsens längd

I normalfallet tre veckor. Arbetstiden kan anpassas efter individens förutsättningar och behov.

Arbetsplatser

Lämpliga arbetsplatser identifieras inom ramen för det ordinarie utbudet av arbetstillfällen för feriejobb. De äldre barnen (14-15 år) placeras på arbetsplatser inom stadens verksamheter. Förutsättningen för placering är att det inte är fler ungdomar som feriearbetar på arbetsplatsen utan det äldre barnet är enda feriejobbare och får enskild handledning.

Handledning

Varje ungdom har en utsedd handledare på arbetsplatsen. Samtliga handledare i piloten ska delta i en handledarutbildning som anordnas av arbetsmarknadsförvaltningen. Förutom att lära sig att handleda äldre barn ska handledarna få kunskap om hur de ska göra riskbedömningar och säkerställa en god arbetsmiljö för

ungdomarna. Arbetsmarknadsförvaltningen anställer en coach/arbetskonsulent som har till uppgift att stötta handledarna inför och under ungdomarnas feriejobb. Vid behov även vara en länk mellan ungdom, socialtjänst och feriejobbshandläggare.

Ansvarsfördelning

Piloten förutsätter samverkan mellan flera parter utifrån följande ansvarsfördelning:

Arbetsmarknadsförvaltningen:

- Samordnar och tar fram av stödmaterial i form av rutiner, riktlinjer och checklista.
- Anordnar särskild handledarutbildning för de som ska handleda målgruppen
- Ansvar för att tillgängliggöra en kontaktperson med helhetsansvar för kontakt med involverade aktörer under anställningens gång.
- Följer upp och utvärderar insatsen

Stadsdelsförvaltningarna:

- Rekryterar deltagare
- Genomför och dokumenterar riskbedömning av arbetsuppgifter samt bedömer mognadsgrad och individuella förutsättningar hos deltagaren
- Tar fram arbetsplatser
- Ansvarar för anställning och lön
- Utser två kontaktpersoner, från Barn och ungdom samt feriejobbshandläggare
- Utformar hur individuellt stöd och uppföljning från socialtjänsten ska ske under anställningstiden

Arbetsplatsen:

- Utser handledare
- Lokalt skyddsombud deltar i riskbedömning tillsammans med handläggare på stadsdelsförvaltningen.

Personalstrategiska avdelningen på stadsledningskontoret

- Tecknar kollektivavtal med Kommunal

Pilotprojektet föreslås bestå av en genomförandefas och en utvärderingsfas som pågår under 2024-2025. Genomförandet föreslås inledas under 2024 genom att de olika arbetsmomenten i projektet utformas, kompetensutvecklingsinsatser planeras och arbetsplatser tas fram. Ungdomar bedöms kunna anställas under sommarlovet 2025 förutsatt att det finns ett kollektivavtal på plats med Kommunal. Pilotprojektet planeras att utvärderas under hösten 2025. En arbetsgrupp bestående av representanter för arbetsmarknadsförvaltningen, socialförvaltningen samt för feriejobb och socialtjänst från medverkande stadsdelsförvaltningar arbetar

med planering och innehåll av genomförande- och utvärderingsfasen.

Karina Uddén
Arbetsmarknadsdirektör
Arbetsmarknadsförvaltningen

Pernilla Unell
Tf. Utvecklingschef
Arbetsmarknadsförvaltningen

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karina Uddén, Arbetsmarknadsdirektör	2024-04-11
Pernilla Unell, Tf. Utvecklingschef	2024-04-11